

(Thời gian làm bài: 120 phút, không kể thời gian giao đề.)

PHẦN I: Tiếng Việt (2,0 điểm)

Hãy đọc những câu sau và khoanh tròn đáp án trước những câu trả lời đúng:

Câu 1. Hai dòng thơ: “*Dưới trăng quỳên đã gọi hè/Đầu tường lửa lựu lập lòe đơm bông.*” (Nguyễn Du) sử dụng biện pháp tu từ chính gì?

- A. Nhân hóa B. Ẩn dụ C. So sánh D. Hoán dụ

Câu 2. Câu nào chứa thành phần khởi ngữ?

- A. Điều này, ông khổ tâm hết sức (Kim Lân)
B. Hôm nay, ông Nhĩ có vẻ khỏe ra nhỉ? (Nguyễn Minh Châu)
C. Oi con chim chiền chiện (Thanh Hải)
D. Con chó sói, bạo chúa của Cừu, trong thơ ngụ ngôn La phong Ten cũng đáng thương chẳng kém (H. Ten)

Câu 3. Từ *muối* trong câu ca dao: “*Tay nâng chén muối đĩa gừng
Gừng cay muối mặn xin đừng quên nhau*”

thuộc hiện tượng nào trong tiếng Việt?

- A. Từ đồng nghĩa B. Từ trái nghĩa C. Từ nhiều nghĩa D. Từ đồng âm.

Câu 4. Trong đoạn “Chao ôi, có thể là tất cả những cái đó. Những cái đó ở thiệt xa...Rồi bỗng chốc, sau một cơn mưa đá, chúng xoáy mạnh như sóng trong tâm trí tôi...” (Lê Minh Khuê - *Những ngôi sao xa xôi*) xét về cấu tạo ngữ pháp câu văn được gạch chân là kiểu câu gì?

- A. Câu đơn B. Câu rút gọn C. Câu ghép D. Câu đặc biệt

Câu 5. Từ in đậm trong câu: “**Râu ria** mọc lởm chởm.” là

- A. tính từ. B. động từ. C. danh từ. D. từ láy.

Câu 6. Đoạn văn sau đây, tác giả đã dùng các phép liên kết nào để liên kết đoạn văn?

Thầy Nguyễn Hiền thông minh, mau hiểu, thầy dạy cho cậu học chữ. Không có giấy, Nguyễn Hiền lấy lá để viết chữ, rồi lấy que tre xâu thành từng xâu ghim xuống đất.”(Theo Cửu Thọ)

- A. Phép thế, phép lặp B. Phép lặp, phép liên tưởng
C. Phép liên tưởng, phép nối D. Phép thế, phép nối

Câu 7. Câu “*Đến dệt lưới ta đoàn cá ơi!*”, xét theo mục đích nói là

- A. câu trần thuật B. câu cầu khiến C. câu cảm thán D. câu nghi vấn

Câu 8. Các thành ngữ, tục ngữ sau liên quan đến phương châm hội thoại nào?

- Nói ngọt, lọt đến xương.
- Nói bóng, nói gió.
- Nói như tép nhảy.

- A. Phương châm lịch sự. B. Phương châm quan hệ.
C. Phương châm về lượng. D. Phương châm cách thức.

PHẦN II. Đọc- hiểu văn bản: (2.5 điểm)

Đọc văn bản sau và thực hiện các yêu cầu bên dưới:

Nếu buổi sáng thức dậy, bạn thấy vẫn khỏe mạnh và bệnh tật hiểm nghèo chưa đến với mình, bạn là người may mắn hơn hàng trăm ngàn người khác có thể sẽ qua đời trên giường bệnh hay những tai nạn bất ngờ hôm nay.

Nếu bạn vẫn còn một mái nhà để che mưa nắng và một chỗ để nghỉ ngơi trong hôm nay thì bạn đang là người đầy đủ hơn rất nhiều người khác trên thế giới.

Nếu cha mẹ bạn vẫn còn sống cùng bạn, bạn đang là người may mắn nhất trên cuộc đời này.

Nếu bạn ngẩng cao đầu với một nụ cười nở trên môi và biết bày tỏ lòng cảm ơn, mạnh dạn thể hiện tình yêu, biết lắng nghe và dám nói lời xin lỗi, bạn đang là người hạnh phúc đấy vì đa số mọi người đều có thể làm như vậy nhưng họ lại không làm.

Nếu bạn còn có thể biết khóc, biết cảm thông với mọi người - chỉ đơn giản là xiết chặt tay biểu lộ cảm xúc, trao ánh mắt động viên khích lệ, đặt tay mình lên vai, cùng im lặng sẻ chia, bạn đang là người may mắn vì sở hữu một phương thuốc nhiệm màu nhất.

Nếu bạn có thể đọc được những dòng chữ này ở đây, hẳn bạn đang cảm nhận mình đã và đang là một trong những người may mắn nhất. Và bạn sẽ nhận ra ý nghĩa của cuộc sống, biết nâng niu và quý trọng những gì bạn đang có và cùng chia sẻ với người khác.

(Theo Hạt giống tâm hồn - Hạnh phúc bình dị)

Câu 1. (0,5đ) Xác định phương thức biểu đạt chính của văn bản?

Câu 2. (0,75đ) Chỉ ra và phân tích tác dụng của biện pháp điệp cấu trúc mà tác giả sử dụng trong đoạn văn?

Câu 3. (0,75đ) Tác giả cho rằng: “*Và bạn sẽ nhận ra ý nghĩa của cuộc sống, biết nâng niu và quý trọng những gì bạn đang có và cùng chia sẻ với người khác*”. Em có đồng quan điểm với nhận định trên hay không? Vì sao?

Câu 4. (0,5đ) Qua văn bản trên, thông điệp em tâm đắc nhất là gì?

III. Làm văn

Câu 1. (1,5 điểm)

Em hãy viết đoạn văn khoảng 12-15 câu bàn về ý nghĩa của lối sống có trách nhiệm

Câu 2. (4,0 điểm)

Phân tích đoạn thơ sau, trích *Mùa xuân nho nhỏ* - Thanh Hải. Liên hệ với hoàn cảnh sáng tác bài thơ để nhận xét ngắn gọn về tư tưởng, tình cảm của tác giả.

*Mọc giữa dòng sông xanh
Một bông hoa tím biếc
Ơi con chim chiền chiện
Hót chi mà vang trời
Từng giọt long lanh rơi
Tôi đưa tay tôi hứng.*

*Mùa xuân người cầm súng
Lộc giắt đầy quanh lưng
Mùa xuân người ra đồng
Lộc trải dài nương mạ
Tất cả như hối hả
Tất cả như xôn xao*

(Ngữ văn 9, Tập hai, NXB Giáo dục Việt Nam, tr 55)

HƯỚNG DẪN CHẤM ĐỀ KIỂM TRA CHẤT LƯỢNG GIỮA HỌC KÌ II

MÔN: NGỮ VĂN LỚP 9

PHẦN I. Tiếng Việt: (2.0 điểm)

Câu	1	2	3	4	5	6	7	8
Đáp án	B	A	C	D	C	B	B	D

PHẦN II. Đọc, hiểu văn bản: (2.5 điểm)

Câu 1. (0,5 đ)	Phương thức biểu đạt chính của đoạn văn trên là: Nghị luận	- Mức 0.5 điểm: Trả lời như trên - Mức 0.0 điểm: Không trả lời hoặc trả lời sai
Câu 2. (0,75 đ)	- Trong đoạn văn tác giả sử dụng điệp cấu trúc câu sau: <i>Nếu bạn....., bạn đang là...</i> - Tác dụng: + Tăng giá trị gọi hình, gọi cảm cho sự diễn đạt đồng thời tạo sự liên kết chặt chẽ giữa các câu trong đoạn văn + Nhằm nhấn mạnh lòng biết ơn với cuộc đời bởi mình đang sống bình yên khỏe mạnh và có những điều may mắn và tốt đẹp. + Khuyến chúng ta biết nhận ra ý nghĩa của cuộc sống, biết nâng niu và quý trọng những gì mình đang có và cùng chia sẻ với người khác.	- Mức 0,75đ : Chỉ ra (0,25đ) và phân tích được điệp cấu trúc pháp (0,5đ) - Mức 0,5đ: HS chỉ ra (0,25đ) và phân tích được từ 2 tác dụng (0,25đ) - Mức 0.25 điểm: chỉ ra và phân tích được từ 1 tác dụng - Mức 0.0 điểm: Không trả lời hoặc trả lời sai.
Câu 3. (0,75đ)	- Em đồng tình với ý kiến “ <i>Và bạn sẽ nhận ra ý nghĩa của cuộc sống, biết nâng niu và quý trọng những gì bạn đang có và cùng chia sẻ với người khác</i> ”. Vì: + Mỗi con người chỉ được sống một lần, thời gian qua đi không thể lấy lại được, chính vì thế mỗi chúng ta cần phải biết trân trọng cuộc sống và tạo ra những giá trị riêng biệt cho bản thân. + Trân trọng cuộc sống hiện tại là bàn đạp vững chắc để con người tiến đến một tương lai tốt đẹp hơn, tươi sáng hơn. + Hãy tập cách yêu thương từ những điều nhỏ bé nhất, sống vì người khác nhiều hơn, bỏ qua mọi lo toan bộn bề để hướng về tương lai tươi sáng. Có như vậy xã hội mới phát triển và tốt đẹp hơn.	- Mức 0,25đ: HS đồng tình hay không đồng tình. - Mức 0,5đ: HS giải thích được 2 ý - Mức 0,25đ: HS giải thích được 1 ý - Mức 0.0 điểm: Không trả lời hoặc trả lời sai.
Câu 4. (0,5đ)	HS có thể đưa ra thông điệp khác nhau. Dưới đây là định hướng: - Thông điệp em tâm đắc nhất là: + Hãy nâng niu và trân quý những gì mình đang có. + Sống cần biết chia sẻ với mọi người. +.....	- Mức 0.5 điểm: Nếu được một bài học. - Mức 0.25 điểm: Nếu nhiều hơn 1 bài học diễn đạt chưa rõ ràng.

- Mức 0.0 điểm
Không trả lời hoặc
trả lời sai.

Phần III. Tập làm văn (5,5 điểm)

Câu	Nội dung	Mức điểm
<p>Câu 1 (1,5 điểm)</p>	<p>*Yêu cầu chung: - HS biết cách viết một đoạn văn NLXH (khoảng 15 câu) rõ ràng, lập luận chặt chẽ, dẫn chứng thuyết phục</p> <p>* Yêu cầu cụ thể:</p> <p>- Đảm bảo cấu trúc đoạn văn nghị luận với dung lượng khoảng 15 câu - Xác định đúng vấn đề nghị luận: <i>ý nghĩa của lối sống có trách nhiệm</i></p> <p>Chia vấn đề nghị luận thành các luận điểm hợp lí. Biết cách sử dụng các thao tác lập luận để làm nổi bật được vấn đề nghị luận. Dưới đây là một số gợi ý: - Giải thích : <i>Sống có trách nhiệm</i> là lối sống làm tròn bổn phận và nghĩa vụ đối với bản thân, gia đình và xã hội. Hơn hết còn có trách nhiệm với suy nghĩ, hành động, việc làm của bản thân. - Ý nghĩa của lối sống có trách nhiệm : + Sống có trách nhiệm là biểu hiện của lối sống đẹp giúp cho con người có ý thức, có bản lĩnh, ước mơ, khát vọng, có trái tim nhân ái và lòng vị tha, thể hiện nhân cách cao cả, luôn hướng đến người khác. + Sống có trách nhiệm giúp mỗi người xác định được mục đích, phương hướng sống đúng đắn. + Người sống có trách nhiệm luôn có một cuộc sống hạnh phúc, được mọi người yêu mến kính trọng và giúp đỡ. + Người sống có trách nhiệm thường thành công trong cuộc sống + Mỗi chúng ta cần sống có trách nhiệm với bản thân, gia đình, cộng đồng và đất nước. (Lấy dẫn chứng trong cuộc sống và trong văn chương...)</p>	<p>- Mức 0,25 điểm: Đúng cấu trúc, đúng dung lượng, đúng vấn đề nghị luận - Mức 0,0 điểm: Không đúng cấu trúc hoặc dung lượng dưới 12 câu hoặc quá 15 câu, hoặc không hướng vào vấn đề cần nghị luận</p> <p>Mức 1,25 điểm: HS đạt được những ý cơ bản trên, có rút ra bài học, chặt chẽ, thuyết phục - Mức 0,75 điểm: HS nêu được những ý trên, có rút ra bài học, khá chặt chẽ, thuyết phục - Mức 0,5 điểm: HS nêu được đủ ý 1, 3, 4 còn ý 2 sơ sài chưa đầy đủ, lập luận chưa thuyết phục - Mức 0,25 điểm: Hs nêu được 1 ý hoặc 2 ý nhưng chưa đầy đủ, sơ sài, chưa chặt chẽ. - Mức 0,0 điểm: không làm bài hoặc viết quá sơ sài .</p>
<p>Câu 2. (4,5 điểm)</p>	<p>* Đảm bảo cấu trúc bài nghị luận (0,25 điểm) - Mở bài nêu được vấn đề, Thân bài triển khai được vấn đề, Kết bài khái quát được vấn đề</p>	<p>Mức 0,25 điểm: Đúng cấu trúc, đúng vấn đề nghị luận Mức 0,0 điểm: Không đúng cấu trúc, không đúng vấn đề nghị luận</p>

***Triển khai vấn đề nghị luận thành các luận điểm**
Hs có thể triển khai theo nhiều cách khác nhau nhưng cần vận dụng tốt các thao tác lập luận, kết hợp chặt chẽ giữa lí lẽ và dẫn chứng, cần đảm bảo các ý sau:

*** Giới thiệu về tác giả, tác phẩm và đoạn trích(0,25 điểm)**

***Phân tích đoạn thơ: (2,75điểm)**

- Khái quát: Ở vị trí phần đầu của thi phẩm, đoạn thơ là những dòng cảm xúc hồn nhiên, trong trẻo, đắm say của tác giả trước vẻ đẹp mùa xuân – mùa xuân thiên nhiên xứ Huế và mùa xuân đất nước, mùa xuân Cách mạng. Nếu mùa xuân của đất trời mang vẻ đẹp tươi trẻ, tràn trề sức sống thì mùa xuân đất nước lại đẹp một cách sôi nổi, hào hùng.

Khổ 1: là hình ảnh mùa xuân thiên nhiên xứ Huế thơ mộng thanh bình và căng tràn sức sống (trích thơ)

- Với nét bút khoáng đạt, bức tranh mùa xuân thiên nhiên được nhà thơ phác họa bằng hình ảnh tự nhiên, bình dị và gợi cảm:

“Mọc giữa dòng sông xanh / Một bông hoa tím biếc”.

+ Xứ Huế vào xuân với “dòng sông xanh”, với “bông hoa tím”. Sắc xanh hiền hòa của sông điểm xuyết nét chấm phá của bông hoa tím biếc gợi một sắc xuân tươi tắn, rực rỡ mà vẫn rất mực bình dị, dân dã mang đậm chất Huế mộng mơ.

+ Động từ “mọc” được đảo lên đầu câu thơ gợi ấn tượng đậm nét về vẻ đẹp duyên dáng, và sức sống mạnh mẽ của bông hoa mùa xuân. Đó có thể là bông hoa lục bình, cũng có thể bông hoa súng, với sắc tím biếc như đang vươn lên, đang trỗi dậy. Hoa tím biếc mọc nở trên dòng sông xanh – cái hài hòa của tự nhiên của màu sắc đem đến vẻ đẹp dịu nhẹ, thanh mát làm say đắm lòng người.

- Bức tranh mùa xuân xứ Huế không chỉ tươi tắn, sống động sắc màu mà còn rộn rã âm thanh:

*“Ơi con chim chiền chiện,
Hót chi mà vang trời”.*

+ Tiếng hót của chim chiền chiện mở ra một không gian cao v vời, trong trẻo. Và cũng bởi tiếng chim lanh lốt đó vang lên làm xao động cả đất trời, làm xao xuyên cả tâm hồn thi sĩ nhạy cảm của nhà thơ.

+ Với từ cảm thán “Ơi” và lời hỏi “hót chi?”, Thanh Hải đã đưa vào lời thơ giọng điệu ngọt ngào, dịu nhẹ, thân thương của người dân xứ Huế, diễn tả cảm xúc vui say đến ngỡ ngàng trước một mùa xuân tươi đẹp – một mùa xuân đậm chất quê hương và giàu chất thơ.

***Cách cho điểm phần phân tích:**

- **Mức 2,25- 2,75 điểm:** Đảm bảo đầy đủ hoặc chưa thật đầy đủ các yêu cầu nêu trên nhưng có ý sâu sắc; vận dụng các thao tác lập luận phù hợp, linh hoạt, văn viết mạch lạc có cảm xúc.

- **Mức 1,5- 2,0 điểm:** Đảm bảo tương đối đầy đủ các yêu cầu trên, phân tích chưa thật thuyết phục, nhưng có ý kiến đánh giá đúng, dù chưa thật sâu sắc.

- **Mức 0,75 – 1,25 điểm:** Đảm bảo các yêu cầu trên ở mức độ sơ sài chưa có kĩ năng phân tích thơ, chưa biết đánh giá, diễn đạt lủng củng, nhiều lỗi chính tả, dùng từ, đặt câu.

- **Mức 0,25- 0,5 điểm:** Phân tích được 1 ý quá sơ sài.

- **Mức 0,0 điểm:** Không làm bài hoặc lạc đề

- Say sưa, ngây ngất trước vẻ đẹp giản dị mà nên thơ của mùa xuân, nhà thơ bỗng bồi hồi, xúc động:
*“Tùng giọt long lanh rơi
 Tôi đưa tay tôi hứng”*

+ *“Giọt long lanh”* là giọt mưa xuân, giọt nắng vàng hay giọt sương sớm? Theo mạch cảm xúc của nhà thơ thì có lẽ đây là giọt âm thanh của tiếng chim ngân vang, đọng lại thành từng giọt niềm vui, rơi xuống cõi lòng rộng mở của thi sĩ, thấm vào tâm hồn đang rạo rực tình xuân.

+ Phép ẩn dụ chuyển đổi cảm giác được sử dụng một cách tự nhiên, hợp lí. Thanh Hải cảm nhận vẻ đẹp của mùa xuân bằng nhiều giác quan: thị giác, thính giác và cả xúc giác.

+ Cử chỉ *“Tôi đưa tay tôi hứng”* thể hiện sự nâng niu, trân trọng của nhà thơ trước vẻ đẹp của mùa xuân với cảm xúc say sưa, lặng ngắm.

=> Hình ảnh thơ lung linh, đa nghĩa, vừa là thơ, vừa là nhạc, là họa. Bức tranh mùa xuân được phác họa khi nhà thơ đang nằm trên giường bệnh khiến người đọc trân trọng hơn, yêu hơn một tâm hồn nghệ sĩ, một tình yêu quê hương, đất nước.

Khổ 2: Là hình ảnh mùa xuân đất nước, mùa xuân cách mạng.

- Từ mùa xuân thiên nhiên đất trời, nhà thơ cảm nhận về mùa xuân đất nước, mùa xuân Cách mạng. Tác giả hướng tình cảm tới những con người cụ thể - những con người làm nên lịch sử:
*“Mùa xuân người cầm súng
 Lộc giắt đầy trên lưng
 Mùa xuân người ra đồng
 Lộc trải dài nương mạ”*.

- Các điệp ngữ *“mùa xuân”, “lộc”, “người”* như trải rộng khung cảnh hiện thực khi gắn với cuộc sống lao động, chiến đấu của nhân dân. Nhà thơ đã sáng tạo cặp hình ảnh sóng đôi đẹp như hai vế của câu đối mừng xuân để nói về hai lực lượng chủ yếu của cách mạng, hai nhiệm vụ chiến lược của đất nước. Đó là người chiến sĩ và người lao động – bảo vệ và xây dựng Tổ quốc, quê hương.

- Từ *“lộc”* được dùng với hai lớp nghĩa: tả thực chồi non, nhánh biếc và ẩn dụ cho sức sống, thế vươn lên, sức phát triển mới, thành quả tốt đẹp là mùa xuân. *“Lộc”* trên cành lá ngụy trang theo bước chân người cầm súng ra trận, *“lộc”* trải dài trên những nương mạ theo bàn tay người ra đồng.

-> Như thế, người chiến sĩ, người lao động đã đem mùa xuân, gieo mùa xuân đến mọi miền đất nước. Họ trở thành những con người làm ra mùa xuân, bảo vệ mùa xuân. Và họ đã làm nên cái giai điệu chính

	<p>của bản hợp xướng mùa xuân, tạo nhịp điệu hồi hả, hào hùng: <i>"Tất cả như hồi hả Tất cả như xuân xao"</i></p> <p>- Nghệ thuật điệp ngữ "<i>tất cả</i>" cùng các từ láy "<i>hồi hả</i>", "<i>xuân xao</i>" làm nổi bật không khí khẩn trương, náo nức của đất nước trong những năm tháng gian lao, hào hùng. Cách ngắt nhịp 2/1/2 làm cho câu thơ vang lên một nhịp điệu tươi vui, mạnh mẽ. Đó là hành khúc mùa xuân của thời đại Hồ Chí Minh.</p> <p>* Đánh giá chung (0,5 điểm)</p> <p>- Thể thơ năm chữ gần gũi với âm điệu dân ca miền trung, giọng thơ lúc mạnh mẽ, lúc thiết tha ngân vang, ngôn ngữ thơ trong sáng và biểu cảm, hàm súc và hình tượng, các phép tu từ được vận dụng sắc sảo và tài hoa.</p> <p>- Tình yêu mùa xuân gắn liền với tình yêu quê hương, đất nước được nhà thơ diễn tả sâu sắc và cảm động trong đoạn thơ, bài thơ. Mỗi cuộc đời hãy là một mùa xuân, đất nước ta sẽ mãi mãi là những mùa xuân tươi đẹp.</p> <p>* Nhận xét về tư tưởng, tình cảm của nhà thơ: (0,5 điểm)</p> <p>+ Lạc quan, yêu đời, yêu thiên nhiên đất nước mùa xuân; trân trọng nâng niu vẻ đẹp và khát khao say sưa với vẻ đẹp của mùa xuân thiên nhiên và đất nước....</p> <p>+ Bài học nhận thức và hành động: Học tập tinh thần lạc quan yêu cuộc sống và lẽ sống cao đẹp của nhà thơ...</p>	
	<p>* Sáng tạo: có cách diễn đạt sáng tạo, thể hiện suy nghĩ sâu sắc mới mẻ về vấn đề nghị luận(0,25 điểm)</p>	